

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Економіка та менеджмент:
перспективи розвитку**

**Экономика и менеджмент:
перспективы развития**

**Economics and management:
development perspectives**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 20 листопада 2014 року)

Суми
Сумський державний університет
2014

http://www.evartist.narod.ru/text24/0035.htm#_ftn4 4. Чачин П. Как уменьшить цифровой разрыв? [Электронный ресурс] // PC Week/RE/. – 2012. – №31 (816). – Режим доступа: <http://www.pcweek.ru/infrastructure/article/detail.php?ID=143778>

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АГРАРНОГО СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Прокопенко О.В., д.е.н., проф.

Сумський державний університет (Україна), Вища школа економіко-гуманітарна (м. Бельсько-Бяла, Республіка Польща)

Домашенко М.Д., к.е.н., ст. викл., **Юсупова М.Ф.**, студент
Сумський державний університет (Україна)

У сучасному світі, в умовах глобалізації та інтеграції, жодна країна не може існувати відокремлено від інших. Всі держави інтегровані у зовнішньоекономічні зв'язки і Україна не є виключенням. Постає питання виокремлення та розвитку такої галузі економіки, продукти якої користувалися б широким попитом на зовнішньому ринку, що сприяло б зростанню конкурентних переваг національної економіки.

Перспективною та стратегічно важливою галуззю української економіки є аграрно-промисловий комплекс, розвиток якого сприятиме зростанню всіх макроекономічних показників національної економіки. Саме тому, актуальності набуває питання ефективного управління потенціалом розвитку галузі на основі створення ефективного механізму управління.

Різні вчені та дослідники по-різному визначають «експортний потенціал національної економіки». Одні, що це частина загального економічного потенціалу, що здатна відтворювати свої конкурентні переваги на зовнішньому ринку або обсяг благ, які національна економіка може створити і реалізувати за межі держави, а інші, що це здатність виробляти і реалізовувати на конкретних закордонних ринках у перспективі конкурентоспроможні товари та послуги при досягнутому рівні розвитку економіки і системі організаційно-економічної підтримки експорту.

Авторами запропоновано визначати експортний потенціал національної економіки, як сукупність ресурсів та можливостей економіки країни, які можуть бути використані для створення конкурентоспроможної продукції, зорієнтованої на зарубіжних споживачів.

Оцінка експортного потенціалу має проводитись на основі методики, що передбачає комплексну оцінку всіх існуючих складових потенціалу, а саме оцінку фінансової, інтелектуально-кадрової, інвестиційної, правової, виробничої, технічної складових потенціалу. Варто зазначити, що оцінка експортного потенціалу обсягами фактично здійсненого експорту можлива лише для виробничих підприємств, які є власниками експортованого товару

та залишаються такими аж до моменту продажу його за кордон, а також здатні самостійно виконати більшість операцій з організації експорту.

Підприємства, які не здійснюють експорт, але розглядаються як потенційні експортери, мають підходити до оцінки експортного потенціалу з урахуванням якості виробленої продукції та обсягів можливих поставок. Зауважимо, що міжнародні ринки сільськогосподарської та продовольчої продукції можуть бути класифіковані як досконало конкурентні. Угоди на таких ринках відбуваються зі стандартизованою продукцією за визначеною ринковою ціною. Будь-який обсяг продукції відповідної якості, що може бути запропонований окремим продавцем, може бути реалізований за ринковою ціною. Таким чином, підприємство, що здатне виробити продукцію належної якості з витратами, нижчими за ринкову ціну, володіє експортним потенціалом. Експортний потенціал сільськогосподарських підприємств, продукція яких не є кінцевою та зазнає переробки, може бути оцінений у складі кластера підприємств.

Україна має потужний експортний сільськогосподарський потенціал, зумовлений великими площами родючих ґрунтів і близькістю до ключових ринків імпорту Близького Сходу, Північної Африки, країн колишнього СРСР. Водночас експортний потенціал аграрного сектору України використовується ще дуже слабо. Значною мірою це зумовлено низькою конкурентоспроможністю вітчизняної сільськогосподарської продукції порівняно з продукцією інших країн-експортерів.

Виявлено, що процес управління зовнішньоекономічною діяльністю в агропромисловому комплексі, крім загальноприйнятих функцій (загальне управління, прогнозування, планування, облік та контроль), необхідно доповнити реалізацією функції регулювання, основою якої має бути чітко визначена регіональна політика в галузі зовнішньої торгівлі і залучення інвестицій, які вимагають наявності сприятливого інвестиційного клімату як в окремих регіонах, так і в країні в цілому. Це означає, що нарощування експортного потенціалу можливе за умови підвищення ефективності функціонування сільського господарства, запровадження в аграрний сектор біологічних, технічних, технологічних й управлінських інновацій та оптимізації інвестиційного процесу в галузях АПК.

Отже, експортний потенціал аграрного сектору України не використовується у повній мірі. Більш того, його треба вдосконалювати, запроваджуючи відповідні механізми державного регулювання щодо створення сприятливого інвестиційного клімату. Тим не менш, навіть на даному етапі продукція аграрного комплексу є важливою статтею платіжного балансу України.